

**ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ – ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ – ΔΙΟΡΘΩΤΩΝ
(ΣΜΕΔ)**

**Παρέμβαση για το νέο φορολογικό νομοσχέδιο και τα «επείγοντα μέτρα
για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης»**

Αθήνα, 18/3/2010

Εν όψει της δημοσιοποίησης του νέου φορολογικού νομοσχεδίου, και μετά τα «επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης», επιθυμούμε να παρέμβουμε, ως νεοσύστατο σωματείο, μπροστά στον ορατό κίνδυνο να παραβλεφθούν για ακόμα μια φορά τα χρονίζοντα προβλήματα του επαγγελματικού μας χώρου.

Μολονότι τα «επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης» σε πρώτη φάση θίγουν προπάντων τα εισοδήματα των δημοσίων υπαλλήλων, εστιάζουμε εδώ στον ιδιωτικό τομέα, αφενός γιατί σε αυτόν δραστηριοποιείται η συντριπτική πλειονότητα των επαγγελματιών κι εργαζομένων του χώρου μας και, αφετέρου, γιατί θεωρούμε ότι σε αυτόν θα επιδράσουν τελικά (και καθοριστικά) η ακρίβεια και η λιτότητα, ή η «εσωτερική υποτίμηση» κατ' άλλους, που προωθεί η οικονομική πολιτική της κυβέρνησης. Καθώς τα προβλήματα του χώρου μας δεν είναι βεβαίως ενδημικά, πιστεύουμε ότι η ανάδειξη της κατάστασης στον επαγγελματικό μας κλάδο, και ιδίως στην κατηγορία των ελεύθερων επαγγελματιών, μπορεί να ωφελήσει μακροπρόθεσμα τη συνολική συζήτηση αναφορικά με τα νέα κυβερνητικά νομοθετήματα. Επιπλέον, εστιάζουμε ιδιαίτερα στις άτυπες μορφές απασχόλησης που εμφανίστηκαν με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών στην αγορά εργασίας (τηλε-εργασία, ηλεκτρονική εργασία κατ' οίκον, διαδικτυακή εργασία κ.λπ.) και οι οποίες αντιμετωπίζονται ανεπαρκώς από την τρέχουσα νομοθεσία, αφήνοντας τους εργαζόμενους αυτής της κατηγορίας εκτεθειμένους από κάθε πλευρά.

1. **Όσον αφορά το αφορολόγητο:** Με το νέο φορολογικό νομοσχέδιο, η κυβέρνηση διατηρεί κι εξισώνει ονομαστικά το αφορολόγητο για όλους, στην ουσία όμως το μειώνει, εφόσον η πλήρης κατοχύρωσή του συναρτάται πλέον με τη συγκέντρωση αποδείξεων από αγορές καταναλωτικών αγαθών. Επίσημη αιτιολογία του μέτρου αυτού: η πάταξη της φοροδιαφυγής.

Οι δικές μας παρατηρήσεις:

- Στο χώρο μας, οι ελεύθεροι επαγγελματίες συναλλάσσονται σχεδόν αποκλειστικά με εταιρείες. Υποχρεούνται από τις εταιρείες να κόβουν αποδείξεις ή τιμολόγια παροχής υπηρεσιών. Υπάρχει επίσης και στο χώρο μας το φαινόμενο της απασχόλησης οιονεί μισθωτών σαν «ελεύθερων επαγγελματιών» (συμβασιούχων ή μη με «μπλοκάκι»), μια εργασιακή συνθήκη δηλαδή που όχι μόνο δεν συνδέεται με τη φοροδιαφυγή, αλλά κάνει αντιθέτως τη φορολογία ιδιαίτερα επαχθή, καθότι δυσανάλογη με τα πραγματικά εισοδήματα και προνόμια του εργαζομένου. Η φοροδιαφυγή συνεπώς είναι αδύνατη και ουσιαστικά ανύπαρκτη στο χώρο μας.
- Οι περίοδοι ανεργίας στο χώρο μας είναι συχνές, χωρίς να υπάρχει πρόβλεψη ταμείου ανεργίας. Σε αυτές τις περιόδους, ο ελεύθερος επαγγελματίας ή ο συμβασιούχος με «μπλοκάκι» υποχρεούται, βάσει της σχετικής κυβερνητικής ρύθμισης, να κατοχυρώσει αφορολόγητο με τη συγκέντρωση αποδείξεων για καταναλωτικά αγαθά στα οποία, εκ των πραγμάτων, δεν μπορεί να έχει πρόσβαση.

- **Γενικά:** Η συμπερίληψη στην ασαφή κατηγορία του «ελεύθερου επαγγελματία» (ισοδύναμου, από ασφαλιστικής και φορολογικής άποψης, με τους έμπορους, τους βιοτέχνες, τους εργολάβους, κ.ο.κ.) των συναδέλφων μεταφραστών, επιμελητών, διορθωτών, υποτιπλιστών (στο εξής: ΜΕΔ) που δεν εργάζονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας παραγνωρίζει και παραμορφώνει την εργασιακή πραγματικότητα στο χώρο μας. Σε μια περίοδο επέκτασης της «ελαστικής» εργασίας και δραματικής υποχώρησης της παραδοσιακής εξαρτημένης εργασίας του μισθωτού υπαλλήλου, η υπόδειξη των ελεύθερων επαγγελματιών συλλήβδην ως βασικής πηγής της φοροδιαφυγής έρχεται να επιβαρύνει κλάδους με μικρό κι επισφαλές κύκλο εργασιών, χαμηλές αμοιβές, αυξημένη ανεργία κι ελάχιστη προστασία από την αθαιρεσία των εταιρειών.
- 2. **Όσον αφορά τον ΦΠΑ 19%:** Η κυβέρνηση ανακοίνωσε ως «επείγον μέτρο» την αύξησή του στο **21%**.

Οι δικές μας παρατηρήσεις:

- Οι μεταφράσεις, οι υποτιπλισμοί, οι επιμέλειες και οι διορθώσεις κειμένων που παρέχονται κατόπιν ιδιωτικής συμφωνίας ανάμεσα σε ΜΕΔ και εταιρεία δεν δημιουργούν προστιθέμενη αξία, σύμφωνα με την υπάρχουσα νομοθεσία που ορίζει τον ΦΠΑ, διότι, εκτός από πνευματικό αγαθό, οι εν λόγω υπηρεσίες δεν αποτελούν εμπορεύματα που μεταπωλούνται. Ο ελεύθερος επαγγελματίας ΜΕΔ δεν αγοράζει από κανέναν τη μετάφραση ή την επιμέλειά του για να την πουλήσει στην ελεύθερη αγορά.
- Η υποχρέωση είσπραξης ΦΠΑ που αφορά τα μεταφραστικά γραφεία (επιχειρήσεις πώλησης υπηρεσιών) δεν μπορεί να περιλαμβάνει το μεταφραστή (*freelancer*) που παραχωρεί με συμβόλαιο τα πνευματικά του δικαιώματα πάνω στο κείμενο το οποίο παραδίδει προς έκδοση. Με την ίδια λογική απαλλάσσονταν, μέχρι πρότινος, από την είσπραξη ΦΠΑ ελεύθεροι δημοσιογράφοι (για παράδειγμα) και άλλοι επαγγελματίες.
- *Υπό το υπάρχον όσο και υπό το νέο φορολογικό καθεστώς*, παρατηρούμε ότι, λόγω της γενικευμένης εργασιακής επισφάλειας στο χώρο μας, η υποχρέωσή μας να αποδίδουμε ΦΠΑ, και μάλιστα με γενικό συντελεστή 21% πλέον, αφορά συχνά αμοιβές που δεν έχουν πληρωθεί (πληρωμές επί πιστώσει, μεταχρονολογημένες επιταγές, αποδείξεις ή τιμολόγια που έχουν κοπεί χωρίς να έχει προηγηθεί η πληρωμή). Έτσι, πολλοί συνάδελφοι ΜΕΔ αναγκάζονται να αποδώσουν στην εφορία ΦΠΑ που δεν έχουν λάβει. Ας σημειωθεί εδώ ότι οι επιμελητές εκδόσεων/κειμένων παραμένουν «ανύπαρκτο» επάγγελμα για την εφορία, καθώς δεν υπάρχει κωδικός γι' αυτούς.
- Αναλυτικότερα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα αποκτάται κατά την είσπραξη ή κατά την πίστωση μετά από έγγραφη αναγγελία. Σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 48 του ΚΦΕ, ορίζεται ως χρόνος κτήσης του εισοδήματος από ελευθέρια επαγγέλματα, ο οποίος αποτελεί και το χρόνο φορολογίας, ο χρόνος κατά τον οποίο ο δικαιούχος εισέπραξε αυτό το εισόδημα. Ως είσπραξη θεωρείται και η πίστωση στα βιβλία του υπόχρεου να καταβάλει την αμοιβή, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να αναγγείλει επί αποδείξει στο δικαιούχο της αμοιβής την πιστωτική υπέρ αυτού εγγραφή. Έτσι, σύμφωνα με τα παραπάνω, κάθε αμοιβή από ελευθέριο επάγγελμα, για να περιληφθεί στο εισόδημα του φορολογούμενου, πρέπει να έχει εισπραχθεί ή πιστωθεί, και όχι απλώς ο δικαιούχος να απέκτησε δικαίωμα είσπραξης, όπως απαιτείται σε άλλες πηγές εισοδήματος (σχετ. Π.17200/Εγκ. 129/19.8.1955 και Ε.1340/Εγκ. 5/22.1.1968 διαταγές). Γίνεται σαφές ότι χρόνος κτήσης του εισοδήματος ελεύθερου επαγγελματία όταν εκδίδεται Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών (ΑΠΥ) τοις

μετρητοίς είναι ο χρόνος έκδοσης της ΑΠΥ. Όπως έχει γίνει δεκτό από τη Διοίκηση (σχετ. 1059314/1684/Α012/15.7.2004 έγγραφο), ο χρόνος κτήσης του εισοδήματος ελεύθερου επαγγελματία ο οποίος παρέχει τις υπηρεσίες του επί πιστώσει είναι ο χρόνος έκδοσης της ΑΠΥ επί πιστώσει. Κατά συνέπεια, ακόμα περισσότερο και στην περίπτωση της έκδοσης ΑΠΥ τοις μετρητοίς, ως χρόνος κτήσης του εισοδήματος του ελεύθερου επαγγελματία λαμβάνεται, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 48 του ΚΦΕ, ο χρόνος έκδοσης της ΑΠΥ από αυτόν (σχετ. 1062925/1248/Α0012/15.6.2005). *Προσοχή:* Η αμοιβή για την οποία εκδόθηκε ΑΠΥ επί πιστώσει θεωρείται ότι εισπράχθηκε.

- Από την παραπάνω σύνοψη, φαίνεται ότι το ίδιο το καθεστώς για την έκδοση ΑΠΥ είναι ιδιαίτερα προβληματικό στη σύγχρονη εργασιακή αγορά, καθώς ο χρόνος είσπραξης εισοδήματος εξισώνεται με το χρόνο έκδοσης ΑΠΥ, παραγνωρίζοντας το γεγονός ότι η εργασία μπορεί να γίνεται σε διαφορετικές γωνιές της Ελλάδας, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η έκδοση ΑΠΥ τοις μετρητοίς (ή ακόμα επί πιστώσει) ή η έκδοση Αποδεικτικών Παραλαβής της πληρωμής (όπως ζητούνται από τις κατά τόπους Εφορίες σε περίπτωση που καταγγελθεί μη εξόφληση), και παραγνωρίζοντας την εκβιαστική στάση εταιρειών που ζητούν πρώτα έκδοση και παραλαβή της ΑΠΥ για καταβολή της πληρωμής αργότερα (που συνεπάγεται μη πληρωμή για όποιον αρνηθεί να ακολουθήσει αυτή τη λογική). Ακόμα και η έκδοση πιστωτικής ΑΠΥ στερείται λογικής, καθώς στηρίζεται σε εγκυκλίους του Υπουργείου Οικονομικών που είχαν εκδοθεί αρχικά για να καλυφθούν συγκεκριμένες υποθέσεις, χωρίς μελέτη για την ευρύτερη εφαρμογή τους. Είναι επιτακτική ανάγκη η ανωτέρω πρακτική του Υπουργείου Οικονομικών να τροποποιηθεί. Ενώ δεν υπάρχει διαφωνία ότι ο χρόνος απόκτησης εισοδήματος είναι ο χρόνος παροχής της υπηρεσίας (και για αυτόν το λόγο και μόνο θα πρέπει να εκδίδεται ΑΠΥ όπως προβλεπόταν αρχικά στον ΚΦΕ), μόνο το αποδεικτικό τραπεζικής συναλλαγής θα πρέπει να θεωρείται αποδεικτικό εξόφλησης. Σε αυτό το σημείο, θετικό στοιχείο του νέου φορολογικού νομοσχεδίου είναι η υποχρέωση πλέον οι πληρωμές να πραγματοποιούνται αποκλειστικά μέσω τραπεζής. Ωστόσο, πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη ώστε τα στοιχεία αυτά να λαμβάνονται από τις κατά τόπους Εφορίες για λόγους διασταύρωσης και ως αποδεικτικά δαπάνης (για τον παραλήπτη της υπηρεσίας) και εξόφλησης των δεδουλευμένων (για τον επαγγελματία), ώστε η ΑΠΥ πλέον να χρησιμοποιείται για αυτό που λέει το όνομά της: για την απόδειξη της παροχής της υπηρεσίας και όχι για την απόδειξη της εξόφλησής της.

3. **Όσον αφορά την παρακράτηση φόρου 20%:** Το νέο φορολογικό νομοσχέδιο αναμένεται να αυξήσει το ποσοστό της παρακράτησης φόρου σε 25%.

Οι δικές μας παρατηρήσεις:

- Όπως και στην περίπτωση του ΦΠΑ, υπό το υπάρχον όσο και υπό το νέο φορολογικό καθεστώς, δεν είμαστε σε θέση να διεκδικήσουμε τον παρακρατηθέντα φόρο όταν αυτός αφορά αμοιβές που δεν μας έχουν καταβληθεί: σύμφωνα με το Φορολογικό Κώδικα, το απόκομμα της ΑΠΥ δεν λογίζεται ως αποδεικτικό παρακράτησης του φόρου, και η διεκδίκηση γίνεται μόνο με βεβαίωση της εταιρείας, παρά το γεγονός ότι στην ΑΠΥ αναγράφεται αναλυτικά η χρέωση, η παρακράτηση και το πληρωτέο. Συγχρόνως, είναι στη διακριτική ευχέρεια των εταιρειών η κατάθεση των ατομικών συμβάσεων έργου στην Εφορία, με αποτέλεσμα η απόδειξη της εργασιακής σχέσης να βαρύνει ουσιαστικά τον ελεύθερο επαγγελματία όποτε μια εταιρεία κάνει χρήση του νόμιμου αυτού προνομίου της, μετατρέποντας τον ελεύθερο επαγγελματία σε διώκτη του φοροφυγά, αλλά και υπόλογο σε περίπτωση αδυναμίας, ενώ σε κάθε ευνομούμενο κράτος

θα έπρεπε να υπάρχουν ανάλογοι ελεγκτικοί μηχανισμοί. Υπό αυτό το καθεστώς, ένας μικρός επαγγελματίας ζητά από τη μεγάλη εταιρεία να πράξει τα δέοντα, αλλιώς «λιθοβολείται» αυτός αντί για τον πραγματικό «ένοχο». Το καθεστώς απόδοσης φόρου γίνεται ακόμα πιο αδιαφανές: α) λόγω της ετήσιας έκδοσης των βεβαιώσεων, με αποτέλεσμα ο ελεύθερος επαγγελματίας να αδυνατεί να ελέγχει αν όντως ο παραλήπτης των υπηρεσιών αποδίδει νομίμως την παρακράτηση, β) λόγω της ανωτέρω μη υποχρέωσης δήλωσης των εξωτερικών συνεργατών στην Εφορία και στην Επιθεώρηση Εργασίας, δεν είναι δυνατός ο κατά άτομο έλεγχος της απόδοσης φόρου από τις ίδιες τις φορολογικές αρχές, παρά μόνο με την εν λόγω ετήσια βεβαίωση. Με άλλα λόγια, ο εργαζόμενος δεν έχει τη δυνατότητα να ελέγχει αν νομίμως αποδίδεται ο φόρος και καλείται να τον πληρώσει δύο φορές σε περίπτωση μη βεβαίωσης, καθώς για το κράτος «το παρακρατηθέν δεν σημαίνει αποδοθέν».

- Τα ανωτέρω κενά στο καθεστώς ΑΠΥ και απόδοσης της παρακράτησης φόρου αποτελούν πρόσφορο έδαφος για φοροδιαφυγή από μέρους του παραλήπτη της υπηρεσίας, καθώς επιτρέπει τη λογιστική εγγραφή πλασματικών δαπανών. Ακόμα χειρότερα, αν ο παραλήπτης ενεργήσει με δόλο και δεν καταβάλει τις πληρωμές, λόγω του ανωτέρω εκβιαστικού διλήμματος («απόδειξη πρώτα, πληρωμή μετά, αλλιώς δεν έχει εξόφληση ή συνεργασία»), αλλά και λόγω της φύσης των άτυπων μορφών εργασίας (π.χ. τηλε-εργασία, ηλεκτρονική εργασία κατ'οίκον, διαδικτυακή εργασία κ.λπ., που σημαίνει ότι δεν είναι δυνατή η ταυτόχρονη έκδοση απόδειξης και εξόφλησης, ούτε καν η έκδοση αποδεικτικού παραλαβής πληρωμής, καθώς δεν υπάρχει άμεση προσωπική συναλλαγή, σε φυσικό χώρο, με την παρουσία των συναλλασσόμενων), εφόσον ο ελεύθερος επαγγελματίας θελήσει να καταγγείλει το γεγονός με την υποβολή «δήλωσης με επιφύλαξη», με σκοπό η εν λόγω δήλωση να υποβληθεί στο πλαίσιο ενδεχόμενης αστικής αγωγής ενώπιον του δικαστηρίου, οι εφοριακές αρχές θεωρούν τον ελεύθερο επαγγελματία εξίσου υπόλογο και συναυτουργό στην απάτη που διαπράττει ο παραλήπτης της υπηρεσίας εις βάρος του Δημοσίου, θέτοντας ένα άλλο εξίσου εκβιαστικό και αποτρόπαιο δίλημμα: «Κατάγγειλε τη μη πληρωμή, αλλά θα βρεθείς υπόλογος. Μην την καταγγείλεις, και η αγωγή σου μπορεί να πέσει στο κενό». Σε κάθε περίπτωση, ο ελεύθερος επαγγελματίας εξαναγκάζεται να μην προβεί σε καταγγελία, ούτε σε αγωγή για διεκδίκηση. Και εδώ δεν πρόκειται καν για τα λεγόμενα «πλασματικά τιμολόγια», καθώς και το εισόδημα δηλώνεται αναγκαστικά, και ο ΦΠΑ έχει καταβληθεί, και η παρακράτηση φόρου έχει γίνει. Συνεπώς, ζητάμε: α) «το παρακρατηθέν να σημαίνει αποδοθέν» εφόσον αναγράφεται στην ΑΠΥ και έχει αφαιρεθεί από την πληρωμή του επαγγελματία, ώστε το βάρος της απόδοσης να είναι πλέον σε αυτόν που οφείλει να αποδώσει το φόρο, δηλαδή τον παραλήπτη της υπηρεσίας, β) έκδοση βεβαιώσεων παρακράτησης φόρου με συχνότητα τουλάχιστον ανά εξάμηνο, γ) κατάθεση καταλόγου στην Εφορία και στην Επιθεώρηση Εργασίας των απασχολούμενων εξωτερικών συνεργατών και την υποχρεωτική αναλυτική, κατά άτομο, εγγραφή των δαπανών για εσωτερικούς συνεργάτες, δ) διευκόλυνση του ελεύθερου επαγγελματία ώστε να ελέγχει αν όντως ο φόρος αποδίδεται για λογαριασμό του, ώστε να έχει το χρόνο καταγγελίας στις φορολογικές αρχές σε αντίθετη περίπτωση, και όχι μόλις ένα μήνα πριν από την κατάθεση των φορολογικών δηλώσεων, ε) όταν γίνεται καταγγελία για μη είσπραξη πληρωμής με δόλο του παραλήπτη ενώπιον των φορολογικών αρχών, να μην ασκείται εκφοβισμός στον ελεύθερο επαγγελματία που δηλώνει ούτως ή άλλως το γεγονός ότι τόσο αυτός όσο και το Δημόσιο εξαπατήθηκαν.

- Η παρακράτηση φόρου θίγει συναδέλφους με χαμηλά εισοδήματα, στερώνοντας τους σημαντικό μερίδιο των αμοιβών τους κατά τη διάρκεια του φορολογικού έτους. Επιπλέον, λόγω της συμπερίληψης των ΜΕΔ στη σωρεία κλάδων κι επαγγελματών που καλύπτει η κατηγορία του «ελεύθερου επαγγελματία», τυχόν επιστροφή φόρου που προκύπτει από την εκκαθάριση των φορολογικών μας δηλώσεων περνά από διεξοδικό έλεγχο και αργεί χαρακτηριστικά, με αποτέλεσμα η παρακράτηση φόρου να ισοδυναμεί στην πράξη με ετεροχρονισμένη αποπληρωμή, χωρίς φυσικά τον προβλεπόμενο τόκο...
- Χρησιμοποιώντας απλούς λογιστικούς υπολογισμούς για την υφιστάμενη παρακράτηση φόρου 20% και λαμβάνοντας υπόψη καθυστέρηση σχεδόν δύο ετών, από τη στιγμή που καταβλήθηκαν από τον ελεύθερο επαγγελματία ως παρακράτηση, μέχρι την περίοδο που του αποδίδονται πίσω από την Εφορία, διαπιστώνεται ότι συνολικά η «ζημία» για τον ελεύθερο επαγγελματία από τη «μη τιμαριθμοποίηση» του ποσού που του καταβάλλεται είναι πάνω από 4%, δηλαδή στην ουσία πληρώνει 4% παραπάνω φόρο από αυτό που φαίνεται στη δήλωσή του στο τέλος του έτους, ενώ το κράτος επωφελείται τουλάχιστον από τον ανατοκισμό αυτών των ποσών, που ουδέποτε αποδίδεται στον ελεύθερο επαγγελματία με την επιστροφή φόρου. Με άλλα λόγια, από την παρακράτηση φόρου το κράτος μπορεί να κερδίσει λόγω των προνομιακών επιτοκίων πολλαπλάσια, μειώνοντας ταυτόχρονα το εισόδημα του ελεύθερου επαγγελματία κατά 4% τουλάχιστον, ποσοστό που, μαζί με τη σχεδιαζόμενη αύξηση της παρακράτησης φόρου σε 25%, θα συνεπάγεται ακόμα μεγαλύτερα κέρδη για το κράτος και ακόμα μεγαλύτερη συρρίκνωση του εισοδήματος του ελεύθερου επαγγελματία.
- Σε συνδυασμό με την ουσιαστική μείωση του αφορολόγητου, την υποχρέωσή μας να αποδίδουμε ΦΠΑ χωρίς αντίστοιχη υποχρέωση έγκαιρης καταβολής του από τις συμβαλλόμενες εταιρείες και την υπαγωγή μας στον ΟΑΕΕ, που μας επιβαρύνει με μη αναλογική ως προς τα εισοδήματά μας αυτασφάλεια, η παρακράτηση φόρου περικλύπτει δραστικά τόσο το ετήσιο εισόδημά μας όσο και την πιθανή επιστροφή φόρου.

Σύλλογος Μεταφραστών – Επιμελητών – Διορθωτών (ΣΜΕΔ)

**<http://syllogosmed.blogspot.com>
syl.smed@gmail.com**